

Gammelgård Sø - Reguleringsprojekt og nedlæggelse af pumpelag – **udkast** til afgørelse efter vandløbsloven i offentlig høring

Der meddeles hermed godkendelse til regulering af det private vandløb Nordre Landkanal og de offentlige vandløb Høver Bæk og Knud Å, samt til nedlæggelse af det offentlige pumpelag (Landvindingslaget Gammelgård Sø). Nordre Kanal nedlægges ved hel eller delvis tilkastning med jord, og i Knud Å nedlægges det eksisterende udløbsbygværk fra pumpelaget, og et nyt overløbsbygværk fra den kommende Gammelgård Sø etableres. Den eksisterende pumpestation fjernes.

Nordre Kanal er et privat vandløb der fungerer som afvandingskanal for pumpelaget. Knud Å er et offentligt vandløb, der har sin begyndelse ved pumpestationen der i dag afvander det kommende søområde.

Det er Naturstyrelsen der har ansøgt om myndighedsbehandling af projektet (den 16. maj 2022) og er bygherre på projektet, der gennemføres under Lavbundsordningen.

Godkendelsen efter vandløbsloven berører matriklerne:

8r, 5s, 5r, 7d, 36, 35a, 35b Veng By, Veng
1aq, 47, 46, 17a Søballe By, Veng
46, 47, 48, 49, 7c Storning By, Storning
4, 3, 2g, 2f, 2e, 2c, 1c, 1b Gammelgaard, Storning

Projektområdet er vist på Figur 1.

Dato

15. september 2022

Sagsnr.: 06.02.03-P19-4-22

Din reference

Tomas Jensen

Tlf.: 87947771

Telefontider

Man – ons: 10.00 – 13.00

Tor: 10.00 – 17.00

Fre: 10.00 – 13.00

Åbningstider

Man – ons: 10.00 – 13.00

Tor: 10.00 – 17.00

Fre: 10.00 – 13.00

1 Indholdsfortegnelse

Gammelgård Sø - Reguleringsprojekt og nedlæggelse af pumpelag – udkast til afgørelse efter vandløbsloven i offentlig høring.....	1
2 Afgørelse.....	3
3 Vilkår.....	3
4 Begrundelse for afgørelsen	3
5 Formålet med reguleringen og nedlæggelsen af pumpelaget.....	4
6 Redegørelse for projektet	4
7 Eksisterende forhold	9
7.1 Vandløbsforhold.....	9
7.2 Hydrauliske forhold	9
8 Vores vurdering af projektet	9
8.1 Vandløbsforhold.....	9
8.2 Hydrauliske forhold	9
8.3 Vedligeholdelsesmæssige forhold.....	9
8.4 VVM-screening	10
8.5 Samlet vurdering	10
9 Ejendomsforhold	10
10 Forhold til anden lovgivning.....	10
10.1 Naturbeskyttelseslovens § 3	10
10.2 Natura 2000 (Habitat- & Fuglebeskyttelsesområder).....	10
10.3 Bilag IV-arter.....	11
10.4 Museumsloven	11
11 Høring	11
12 Annoncering af afgørelsen	11
13 Klage mulighed og vejledning.....	11
14 Bilag	11
15 Kopi til.....	12

2 Afgørelse

Der meddeles godkendelse efter vandløbslovens¹ §17, §44 og §48 samt §3 og §7 i bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v.². Godkendelsen omhandler regulering af vandløb og nedlæggelse af Landvindingslaget Gammelgård Sø (offentligt pumpelag).

Godkendelsen er meddelt på baggrund af de modtagne oplysninger fra ansøgningsmaterialet (se bilagene 1-5³).

Til godkendelsen er der knyttet en række vilkår, der fremgår af det efterfølgende afsnit.

Godkendelsen er betinget af, at pumpelaget (Landvindingslaget Gammelgård Sø) som tilkendegivet, effektuerer beslutningen om at ophæve sig selv jf. vedtægternes §9 og opnår tiltrædelse af beslutningen jf. vedtægternes §13.

Godkendelsen skal udnyttes inden 3 år, hvorefter den bortfalder uden yderligere varsel.

3 Vilkår

Der gælder følgende vilkår for godkendelsen (de planlagte tiltag i vandløbene kan ses på figurerne 3-5):

- Ansøger har ansvar for at projektet gennemføres som angivet i ansøgningsmaterialet.
- Der ændres ikke på de berørte vandløbs klasse (offentlig eller privat).
- Sløjfningen af det private vandløb Nordre Landkanal skal ske på en måde der sikrer at det offentlige vandløb Høver Bæk ikke tilføres jord, sand eller andre materialer i forbindelse med arbejdet.
- Røret ud mod Høver bæk skal nedknyttes eller fjernes, og brinken sikres mod erosion ved udlægning af håndsten der trykkes ind i brinken så den flugter med Høver Bæks brink op- og nedstrøms. Erosionssikringen skal foretages fra vandløbsbund til øverste vandløbskant.
- Det offentlige vandløb Knud Å må ikke tilføres jord, sand eller andre materialer i forbindelse med etablering af det nye udløbsbygværk, der erstatter udløbet fra pumpestationen.
- Det nye udløbsbygværk til Knud Å etableres som en stensat tærskel (bestående af kampesten og håndsten), med bundkote 23,65 m DVR90. Der skal foretages en tydelig og permanent markering af koten 23,67 på udløbsbygværket.
- I forbindelse med et forskningsprojekt etableres en målestation i udløbet vha. et Ø400 mm PVC rør. Der skal reetableres til den stensatte tærskel, når forskningsprojektet er afsluttet.
- Skanderborg Kommune kan, hvis det skønnes formålstjenligt, godkende mindre tekniske ændringer under arbejdets udførelse.

4 Begrundelse for afgørelsen

I vurderingen er der bl.a. lagt vægt på at:

- Projektet bidrager positivt til at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser.
- Projektet vil fremme naturkvalitet og sammenhæng.
- Projektet sigter mod at skabe mere naturlig hydrologi og forbedring af vandmiljøet.
- Projektet vurderes ikke at ville medføre øget risiko for oversvømmelser udenfor projektområdet.

¹ Vandløbsloven - LBK nr 1217 af 25/11/2019

² Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v. - BEK nr 834 af 27/06/2016

³ Bemærk at det er scenariet benævnt "scenarie 1" i ansøgningsmaterialet og den tekniske forundersøgelse, der godkendes efter vandløbsloven.

- Projektet vurderes ikke at forringe de afvandingsmæssige forhold udenfor projektområdet.
- Projektet vil ikke hindre målopfyldelse i henhold til vandområdeplanerne i nedstrøms liggende målsatte vandområder
- Der vil ikke være nogen negativ påvirkning af udpegningsgrundlag eller bevaringsstatus for nedstrøms liggende Natura 2000 områder, eller af bilag IV arter.

Der henvises derudover til vurderingerne af projektet i afsnit 8: Vores vurdering af projektet.

5 Formålet med reguleringen og nedlæggelsen af pumpelaget

Formålet med projektet er at genskabe en tidligere afvandet lavvandet sø/et vådområde til glæde for naturværdier og af hensyn til CO₂-tilbageholdelse på de overvejende (92%) tørveholdige jorder i området. Det sker ved regulering af en række private vandløb og ved at ophøre med at pumpe området tørt. Herigennem opnås:

- At reducere landbrugets udledning af drivhusgasser
- At fremme naturens kvalitet, sammenhæng og robusthed.
- At skabe naturlig hydrologi og forbedre vandmiljøet.

Projektet gennemføres via frivillige aftaler med de berørte lodsejere. Der tinglyses en vådområdedeclaration på alle projektarealer efter projektets gennemførelse. **[I den endelige godkendelse vil der her stå noget om jordfordelingen og kendelsen derom].**

6 Redegørelse for projektet

Projektet er beskrevet i den vedlagte tekniske forundersøgelserapport "Lavbundsprojekt ved Gammelgård Sø" (Bilag 1), udarbejdet af Alectia, februar 2016 (TFU) samt en opdateret projektbeskrivelse med detailbeskrivelse (bilag 2). På bilagene 3-5 (og figurerne 3-5) kan de mere detaljerede anlægsmæssige tiltag ses.

Projektområdet (se Figur 1) udgør ca. 44 ha og består af arealer med permanent græs, arealer i omdrift og naturarealer. Arealerne er alle en del af landvindingslaget Gammelgaard Sø. Arealerne afvandes i nuværende drift i sommerhalvåret af en pumpe. Pumpen slukkes om efteråret og arealet er delvist vanddækket igennem vinterhalvåret. Efter projektets udførelse, hvor pumpen slukkes permanent, vil ca. 24 ha henligge som permanent sø og de resterende 20 ha. som naturarealer jf. tabel 4.3 samt bilag 8 i TFU (bilag 1 til denne afgørelse).

Projektet forventes at tilbageholde 150.174 m³ vand ved projekterede vandspejlskote. Projektområdet vil fortsat kunne afvande til Knud Å via et overløb (se Figur 4).

Projektets anlægstiltag omfatter:

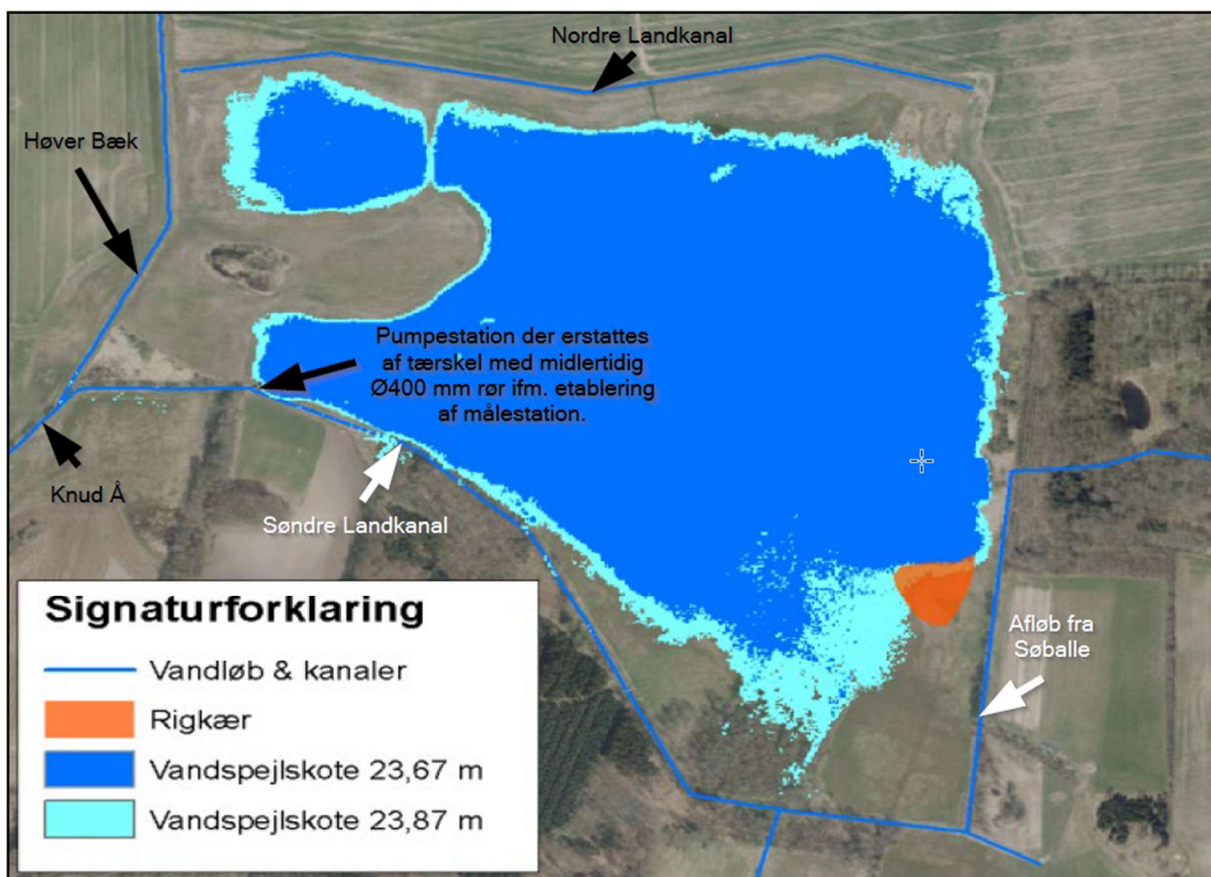
- Ophør af pumpedrift og fjernelse af pumpehuset samt etablering af overløb mellem sø og det nedstrøms vandløb, Knud Å.
- Nordre Landkanal nedlægges og tilløbende dræn fra nord, herunder et hoveddræn, omlægges til overrisling i projektområdet via fordelerrønder (se Figur 3). Forbindelsen til Høver Bæk afbrydes.
- Søndre Landkanal bibeholdes således at tilløbende drænvand fra øst og syd samt afløb fra Søballe som hidtil føres uden om området. Eksisterende dige mellem projektområdet og Søndre Landkanal forhøjes punktvis for at forhindre overløb af vand fra Søndre Landkanal til projektområdet (se Figur 5).

De projekterede anlægstiltag, som er justeret i forhold til den oprindelige forundersøgelse (TFU) fremgår også af bilagene 3-5 og figurerne 3-5). Der gennemføres tre gange biomassehøst på landbrugsarealerne inden pumpen slukkes, med det formål at nedbringe mængden af næringsstoffer på den kommende søflade inden der sættes vand på.

Ud over projektets hovedformål som beskrevet ovenfor, bidrager projektet som et demonstrationsprojekt for biomassehøst og næringsstofftab fra pumpelag, hvor Aarhus Universitet for Miljøstyrelsen måler på vandbalancer og næringsstoffer både før og efter projektets gennemførelse. I den forbindelse etableres en målestation i forbindelse med afløbet fra projektområdet til Knud Å (se Figur 2 og Figur 4).

Figur 1. Projektområdet Gammelgård Sø, sydøst for Galten. Projektområdet er vist med rødt omrids.

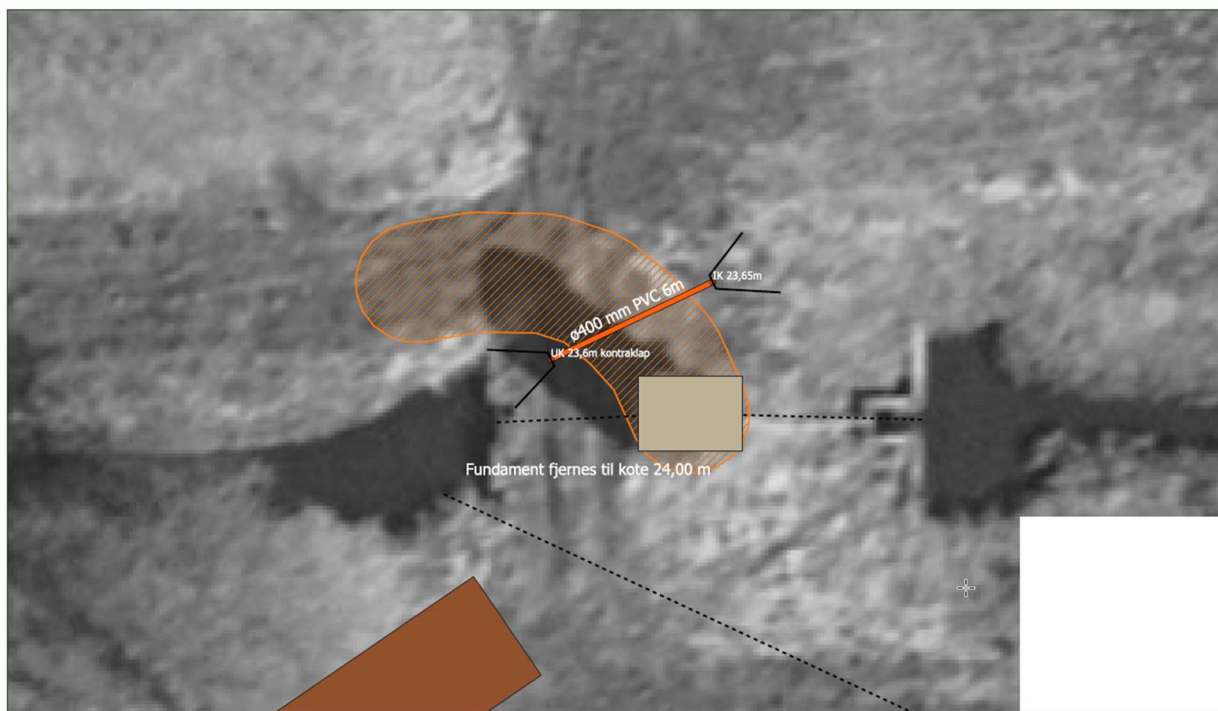

Figur 2. Projektområde med navngivning af vandløb. Det er scenariet med vandspejlskote 23,67 (mørkeblå udstrækning af vandflade) der godkendes. I de vandløb der er markeret med hvide pile og hvid tekst, foretages der ikke anlægsmæssige ændringer som følge af projektet. Nordre Kanal tilkastes delvist, udløbet i Høver Bæk sløjfes og udløbet fra pumpestationen til Knud Å ændres til stensat overløbstærskel i kote 23,67 m DVR90, og der etableres en midlertidig målestation via et Ø400 mm rør.

 Miljøministeriet Naturstyrelsen Anlægsøselementer Gammelgård Sø Detalkort 1 Udarbejdet af: Anders Lund Jensen Dato: d. 28/03/2022 Målestok: 1:2.000 Projektion: EPSG:25832 UTM zone: ETRS89 / UTM zone 32N	Signaturforklaring		
	 - Drænsystem - Rørførdning	 - Afskrab fra grøft til sø - Nedlægning af brinker 1:3	 - Mulig opfyldning af grøft - Adgangsvej 4 m

Figur 3. Anlægstiltag i den nordlige del af projektområdet omkring vandløbet Nordre Landkanal og mindre grøfter indenfor projektområdet. Vand fra nord og nordøst (hoveddræn) ledes via fordelerrønder ud over projektområdet. Øvrige strækninger, markeret med gult, fyldes op. Forbindelsen til Høver Bæk afbrydes.

<p>Miljøministeriet Naturstyrelsen</p> <p>Anlægsselementer Gammelgård Sø Detailkort 3</p> <p>Udarbejdet af: Anders Lund Jensen Dato: d. 29/03/2022 Målestok: 1:100 Projektion: EPSG:25832 UTM zone: ETRS89 / UTM zone 32N</p>	<p>Signaturforklaring</p> <ul style="list-style-type: none"> --- Rørledning ■ Adgangsvej 4 m ▨ Terraenregulering kt. 24.25 m ■ Pumpehus ▨ Nyt rør afløb

Figur 4. Illustration af det nye udløbsbygværk mellem projektområdet og Knud Å. Bundkoten i indløbsrøret er sænket til koten 23,65 m DVR90, for at sikre at det projekterede vandspejl på 23,67 m DVR90 ikke overstiges.

<p>Miljøministeriet Naturstyrelsen</p> <p>Anlægsselementer Gammelgård Sø Detailkort 2</p> <p>Udarbejdet af: Anders Lund Jensen Dato: d. 29/03/2022 Målestok: 1:750 Projektion: EPSG:25832 UTM zone: ETRS89 / UTM zone 32N</p>	<p>Signaturforklaring</p> <ul style="list-style-type: none"> --- Rørledning ▨ Forhøjelse af sydligt dige kt. 24.25 m

Figur 5. Anlægstiltag i den sydlige del af projektområdet, der omhandler punktvis reparation af et eksisterende dige. Formålet er at forhindre vand fra Søndre Landkanal i at løbe ind i projektområdet, i forbindelse med store afstrømninger.

7 Eksisterende forhold

7.1 Vandløbsforhold

Nordre Landkanal (privat vandløb) har udløb i det offentlige vandløb Høver Bæk i Høver Bæks's regulativmæssige station 2792 via et rør. Ifølge regulativet er der tale om et Ø400 mm rør med bundkote 24,48 m DVR90.

Det offentlige vandløb Knud Å har sit begyndelsespunkt (station 0) ved udløbet fra det eksisterende pumpehus.

Diget mellem det offentlige vandløb Søndre Landkanal og pumpelagets område, er ikke en del af regulativet for Søndre Landkanal, men en del af pumpelagets anlæg.

De offentlige vandløb vedligeholdes af Skanderborg Kommune.

Bortset fra Høver Bæk, er ingen af vandløbene omfattet af naturbeskyttelseslovens §3.

Både Høver Bæk og Knud Å har miljømålet "god økologisk tilstand" i vandområdeplan 2015-21 og i udkast til vandområdeplan 2021-27. Tilstanden er i basisanalysen på strækningen fra projektområdet ned til Veng Sø vurderet til "dårlig". Det er tilstandsparametrene fisk og makrofytter der er årsag dertil. Den kemiske tilstand er dog ukendt.

7.2 Hydrauliske forhold

Afstrømningen af drænvand fra projektområdets Nordre Kanal til Høver Bæk, og sekundært Knud Å, afbrydes. Endvidere ophører udpumpningen af dræn- og overfladevand fra projektområdet til Knud Å.

8 Vores vurdering af projektet

8.1 Vandløbsforhold

Det vand der i dag tilføres Høver Bæk og Knud Å fra projektområdet, vil dels være næringsrigt, dels lejlighedsvis være fattigt på ilt. På den baggrund vurderes tiltagene i projektet ikke at have nogen negative konsekvenser for fremtidig målopfyldelse i det nedstrøms liggende vandsystem.

8.2 Hydrauliske forhold

Oversvømmelsesrisikoen i Høver Bæk og Knud Å, og det nedstrøms liggende vandområde vil - alt andet lige - reduceres som følge af projektet. Den reducerede tilførsel af vand fra projektområdet vurderes ud fra konkret viden ikke at øge risikoen for udtørring i de to nævnte vandløb.

Vandløbenes vandføringsevne bliver ikke påvirket ved projektets gennemførelse, da der ikke foretages ændringer af de regulativmæssige dimensioner eller den vedligeholdelse der er fastsat i regulativet.

8.3 Vedligeholdelsesmæssige forhold

Der ændres ikke på de vedligeholdelsesmæssige forhold som følge af projektet. Vedligeholdelsen i de offentlige vandløb påhviler vandløbsmyndigheden, Skanderborg Kommune. Øvrig vedligeholdelse af påhviler bred-/lodsejere.

8.4 VVM-screening

Vandløbsreguleringer er omfattet af VVM lovens bilag 2, pkt. 10f, hvilket betyder at der skal gennemføres en screening for om projektet er VVM pligtigt med krav om udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

Eftersom det er staten der er projektejer, er VVM-screeningen foretaget af staten. [Her vil resultatet af VVM-screeningen fremgå af den endelige godkendelse efter vandløbsloven]

8.5 Samlet vurdering

Samlet set vurderer vi, at projektet er naturforbedrende og ikke vil være til hinder for at målsætninger for vandområderne nedstrøms kan opnås. Risikoen for oversvømmelse/hydraulisk belastning af de offentlige vandløb Høver Bæk og Knud Å vil – alt andet lige -reduceres som følge af projektets gennemførelse.

9 Ejendomsforhold

Godkendelsen efter vandløbsloven berører matriklerne:

- 8r, 5s, 5r, 7d, 36, 35a, 35b Veng By, Veng
- 1aq, 47, 46, 17a Søballe By, Veng
- 46, 47, 48, 49, 7c Storning By, Storning
- 4, 3, 2g, 2f, 2e, 2c, 1c, 1b Gammelgaard, Storning

10 Forhold til anden lovgivning

Vi har undersøgt, om projektet kan give konflikter i forhold til:

- Naturbeskyttelseslovens §3
- Internationalt beskyttet natur (Natura 2000 m.m.)
- Bilag IV-arter
- Museumsloven
- Planloven

Denne godkendelse efter Vandløbsloven fritager ikke ansøger fra at skulle indhente godkendelse til forhold, som reguleres efter anden lovgivning.

10.1 Naturbeskyttelseslovens § 3

Kun Høver Bæk, hvor brinken i st. 2792 berøres i forbindelse med afbrydelsen af tilløbet fra Nordre Landkanal, er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Anlægstiltaget her er medtaget i den dispensation der er givet til det samlede projekt efter naturbeskyttelsesloven den [Her vil datoen for den meddelte dispensation fremgå af den endelige godkendelse efter vandløbsloven].

10.2 Natura 2000 (Habitat- & Fuglebeskyttelsesområder)

Myndighederne må ikke gennemføre planer eller projekter, der kan skade de arter eller naturtyper, som de såkaldte "Natura 2000-områder" skal beskytte, eller de særlige, strengt beskyttede arter, de såkaldte "bilag IV-arter", som er beskyttede også uden for områderne³.

Derfor skal vi ved behandling af en sag vurdere,

- Om der sker en væsentlig påvirkning af et Natura 2000-område,
- Om yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter beskadiges eller ødelægges,
- Om bilag IV-arter forstyrres, så bestanden påvirkes,
- Om plantearter, der er optaget på bilag IV, beskadiges.

Det nærmeste Natura 2000-område er beliggende sydvest for Harlev (Natura 2000-område nr. 232, Lillering Skov, Stjær Skov, Tåstrup Sø og Tåstrup Mose), omkring 3,5 km øst for Gammelgård Sø.

Projektområdet afvander til Gudenåen, der ved Silkeborg indgår i Natura 2000-område nr. 49 (Gudenå og Gjærn Bakker). Området ligger omkring 30 km nedstrøms undersøgelsesområdet.

Du kan læse mere om de særlige naturtyper og arter, der er beskyttet i Natura 2000 områderne, dvs. udpegningsgrundlaget for områderne, på www.mst.dk.

Projektet vurderes på baggrund af afstand, størrelse og karakter ikke at kunne påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for ovenstående N2000 områder.

Det betyder, at det ikke er nødvendigt at foretage en egentlig konsekvensvurdering ift. Habitatnaturtyperne.

10.3 Bilag IV-arter

Alle projekter skal vurderes for om det kan påvirke bilag IV-arters yngle- og rasteområder negativt.

Jf. TFU afsnit 4.9 var der på tidspunktet for forundersøgelsen ikke viden om registrerede bilag IV arter i området, hvorfor vurderingen af projektets påvirkning blev foretaget ud fra generel viden om bilag IV arter og arternes krav til leveområder. Det blev vurderet, på baggrund af projektets udbredelse, karakter og naturunderstøttende udformning, at området fremover vil rumme flere og mere varierede levesteder, der kan understøtte de arter af flagermus og padder, som formodes at være i området.

Der er i 2017 fundet stor vandsalamander i et vandhul i den nordøstlige del af projektområdet, men vandhullet forventes ikke berørt af projektet.

Området vurderes ikke at udgøre et attraktivt leveområde for odder, men strejfende individer fra andre vandsystemer, herunder Natura 2000 området ved Tåstrup Mose, kan forekomme. Kommunen vurderer, at etableringen af en permanent sø vil øge fødegrundlaget for odderen, og hvis der i delområder opstår skjulesteder med rørskov eller anden vegetation, vil forholdene for odder blive mere attraktive og potentielt kunne udvikles til rasteområde.

Det vurderes samlet, at projektet ikke vil påvirke bilag IV-arters levevis negativt; derimod vil etablering af en ny permanent lavvandet sø og tilliggende naturarealer understøtte arternes habitater og livscyklus.

10.4 Museumsloven

Hvis der findes spor af fortidsminder ved jordarbejdet er I forpligtiget til at standse arbejdet og kontakte Skanderborg Museum. Man må også gerne kontakte museet inden jordarbejdet påbegyndes.

11 Høring

Udkast til godkendelse efter vandløbsloven har været i 4 ugers offentlig høring i perioden 15. september til 13. oktober 2022. [Her vil evt. indkomne bemærkninger og deres afledte konsekvenser fremgå af den endelige godkendelse efter vandløbsloven].

12 Annoncering af afgørelsen

[Her vil dato og annonceplacering fremgå af den endelige godkendelse efter vandløbsloven].

13 Klage mulighed og vejledning

[Her vil der være en klagevejledning i den endelige godkendelse efter vandløbsloven].

14 Bilag

Bilag 1: Lavbundsprojekt ved Gammelgård Sø, udarbejdet af Alectia, februar 2016 (TFU)

Bilag 2: Bilag A Opdateret projektbeskrivelse med detailbeskrivelse Gammelgård Sø.pdf
Bilag 3: Detailkort 1_Nord-Gammelgård Sø.pdf
Bilag 4: Detailkort 2_Syd_Gammelgård Sø.pdf
Bilag 5: Detailkort 3_Afløb_Gammelgård Sø.pdf

15 Kopi til

- Danmarks Sportsfiskerforbund; jka@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark; nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforening; DNSkanderborg-sager@dn.dk
- Danmarks Fiskeriforening; mail@dkfisk.dk
- Skanderborg Museum; info@skanderborgmuseum.dk
- Friluftrådet; soehoejlandet@friluftraadet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening i Skanderborg Kommune; skanderborg@dof.dk
- Ejerne af matriklerne nævnt under afsnit 9 ”Ejerforhold”

Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger her: <https://www.skanderborg.dk/databeskyttelse>

Her kan du også læse om dine rettigheder som registreret hos os, og hvordan du kontakter vores databeskyttelsesrådgiver.